

УДК 687.01(477)(043)

УКРАЇНЬСЬКА ШКІЛЬНА ФОРМА ХХІ СТОЛІТТЯ: АСПЕКТИ ПРОЕКТУВАННЯ

Студ. О.О. Бакун, гр. Д-21
Науковий керівник доц. Н.В. Скляренко
Луцький національний технічний університет

Мета і завдання. Метою роботи є виявлення аспектів проектування української шкільної форми ХХІ століття. Їх аналіз та обґрунтування стане основою для створення нового ділового стилю школярів, що виступає важливою складовою реформування шкільної системи в Україні.

Завдання дослідження: 1) визначити та обґрунтувати чинники, які історично сформувалися у проектуванні шкільної форми; 2) проаналізувати аспекти проектування шкільної форми; 3) окреслити напрямки практичної реалізації кожного з них.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає шкільна українська форма для хлопчиків та дівчаток. Предмет дослідження – це особливості проектування української шкільної форми.

Методи та засоби дослідження. Дослідження базується на використанні системного та історичного підходів. Аналіз сучасних зразків шкільної форми проведений шляхом візуального спостереження, вимірювання, графічної і фотофіксації основних параметрів. Пошуки аспектів моделювання базуються на використанні художньо-графічного, художньо-композиційного, ергономічного, конструктивно-технологічного, функціонального, образно-стилістичного дизайн-аналізів.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. У роботі вперше переосмислено аспекти проектування шкільної форми з точки зору дизайну, що виступає одним із важливих елементів реформування освіти. Закцентовано увагу на впливах національного фактору на проектування форми та можливості визначення локальної, регіональної і національної приналежності через введення вишитого декору. Адаптація комплектів шкільної форми до вікової категорії, фактору зношуваності та бажань учнів та батьків у межах однієї стилістики реалізується шляхом використання джинсової тканини у розробці.

Результати дослідження. Шкільна форма – це діловий стиль одягу. На основі історичного аналізу виявлено, що шкільна форма створювалася впродовж століть і акумулювала в собі основні наступні елементи: 1) комплектність, поява необхідних елементів у зв'язку з модними тенденціями; 2) використання шерстяної тканини; 3) декорування (вишивка, орнаменти, емблеми). Виділення цих параметрів дозволило обґрунтувати аспекти проектування, що стали базовими для створення шкільної форми.

В основі дослідження лежить ідея комплексного поєднання функціональності, ергономічності, естетичності, економічності, екологічності, ресурсоемності у дизайн-розробці шкільної форми сучасного зразка.

Аспект функціональності ґрунтується на практичності та зручності форми як для хлопчиків, так і для дівчаток. Вона пом'якшує видимі ознаки соціального розшарування серед дітей та підлітків [4]. Функціональність трансформувалася на багатофункціональність, що забезпечується можливістю поєднання різних елементів костюму (штани-жилетка, шорти-жакет, спідничка-жакет тощо) залежно від соціально-культурних та природних факторів. Об'єднання широкого різноманіття елементів у шкільний комплект дозволяє дітям та їхнім батькам обирати власний фасон та

стилістику. Ергономічний аспект проектування полягає у забезпеченні зручності костюма [4]. Шкільна форма базується на детальному аналізі антропометричних даних дитини, врахуванні вікової динаміки зросту. Ці моменти забезпечують також можливість серійного виготовлення шкільної форми. Отже, ергономічність передбачає адаптивність форми вимогам освіти, культури та бажанням кожного учня та батьків.

Естетичність шкільного костюму формується на основі композиції, особливостей формотворення і стилістики. Високий естетичний рівень шкільного костюма забезпечує використання волинської вишивки, яка підкреслює красу форми, виявляє національні особливості регіону Волині. Домінуючі мотиви – зірка, ромби та ламані лінії. Їх розташування на комірцях, манжетах та подолі спідничок, жакетах, сорочках дозволяють підкреслити традиції, які збереглися ще з давніх часів. Таке використання традиційного декору має сакральне значення і служить оберегом. Шкільний костюм повинен підкреслювати своєю красою та мінімалізмом особистість [1].

Економічність полягає в тому, щоб виявити можливості здешевлення форми, підвищити доступність для купівлі більшості населення. Тому заміна ручної вишивки на машинну дозволить реалізувати цей аспект [3]. Аспект екологічності проектування полягає у виготовленні форми з натуральних тканин, які дозволяють дихати тілу і вільно циркулювати повітрю. Новою пропозицією для шкільної форми є використання джинсової тканини. Джинсова тканина є натуральною, містить 100% хлопку, до того ж характеризується сучасним зовнішнім виглядом, що дозволяє дитині відчувати себе комфортно. Ресурсоемність визначає оптимальну кількість матеріалу та інших витрат, що дозволить батькам комбінувати елементи комплекту (коли дитина виросте із власної форми) з іншими елементами. Заміна передбачає індивідуальний вибір відтінку кольору, щоб вони надалі виглядали комплектом [2].

Поєднання окреслених аспектів проектування шкільної форми дозволить створити унікальний продукт, який забезпечить ідентифікацію кожної школи (локальний рівень), регіону (регіональний рівень), України на міжнародній арені (національний).

Висновки. Концепція формотворення новітньої української шкільної форми базується на використанні аспектів проектування: функціональності, ергономічності, естетичності, економічності, екологічності, ресурсоемності. Прагнення до універсальності шкільної форми та можливість її реалізації на локальному, регіональному та національному рівнях дозволить сформувати культуру поведінки учня в суспільстві, підвищити рівень національної свідомості. Окреслені питання стануть вагомим підґрунтям для реконструкції освітньої шкільної системи на Україні.

Ключові слова. Шкільна форма, аспекти проектування, джинс, декор, реформування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Композиция костюма. Улан Удэ: ВСГТУ, 2007. С.54-57.
2. Саріогло І. Реформа форми. *Пані вчителька*. 2007. № 8. С. 13-17.
3. Сафіна Л.А., Тухбатуллин Л.М., Хамматова В.В. Дизайн костюма. Ростов н/Д: В «Фенікс В», 2006. 350 с.
4. Тараненко Ю. Шкільна форма: бути чи не бути? *Пані вчителька*. 2007. №8. С.30-34